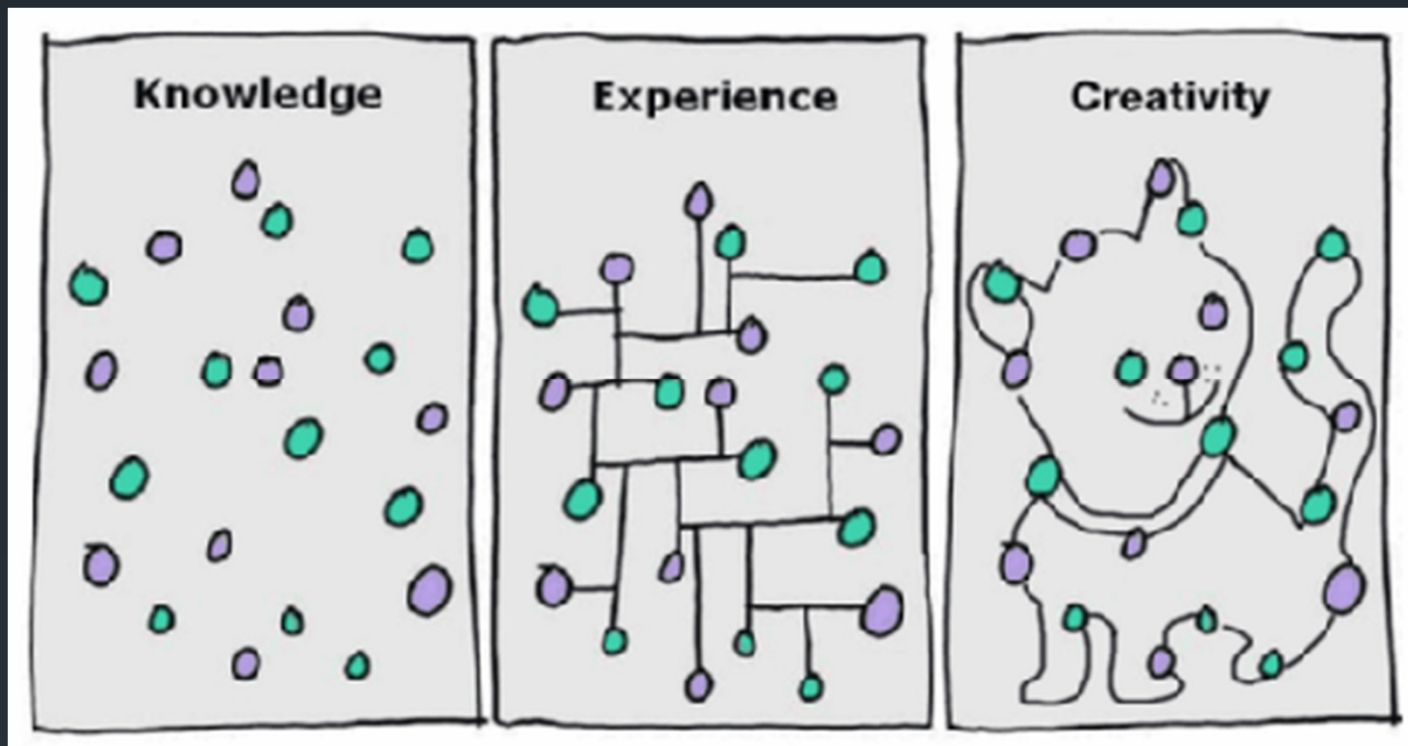

stayINi

Обучение за
учители и
обучители

Модул 2

Инструменти за развитие на креативността

Цел на модула

Участниците да разширят теоретичните си знания за креативността и приложението и в процеса на обучение, да се запознаят с различни методи и средства за развитие на креативността и да усвоят умения за използване им в пряката си работа с подрастващите.

Обучителни стъпки

- Дефиниция и значение на креативността
- Преглед на креативните методи.
- Креативната личност. Креативно мислене.
- Креативността в образованието и обучението.
 - Значение на средата
 - Креативната атмосфера
 - Flow ефект
 - Личностни аспекти
- Креативната философия на възпитанието според Landau
- Креативни техники
 - Морфологична решетка
 - Мозъчна атака
 - Мозъчно писане
 - Метод 635
 - Мисловна карта
 - Метод на Де Боно (Шест мисловни шапки)
 - Анализ на думите и стимулите

Дефиниции за креативност

- „Една идея се приема в дадена социална система за креативна, когато в определена ситуация тя е нова или съдържа нови елементи и когато се възприема като разумно решение на определен проблем.” (S. Preiser)
- „Креативността е използването на творчески разсъждения и интуиция за създаването на полезно ново, което би могло да се разбира и като съществено подобрене на нещо вече съществуващо.” (Victor Scheitlin)
- „Креативност, това са пърханията в главата.” (Malte W. Wilkes)
- „Креативност е способността да се достига до ново и необичайно, но все пак практично и по някакъв начин обогатяващо решение на един проблем, т.е. създаване на нещо ново, което го е нямало досега.” (P. Gamber)
- „Под креативност аз разбирам способността да разчупиш оковите на старите идеи и да развиеш нови.” (E. de Bono)

Системен модел на креативността

- Културата, която обхваща символичните правила
- Индивидът, който създава нещо ново в своите символични домейни
- Средата, която разпознава, признава и оценява новото

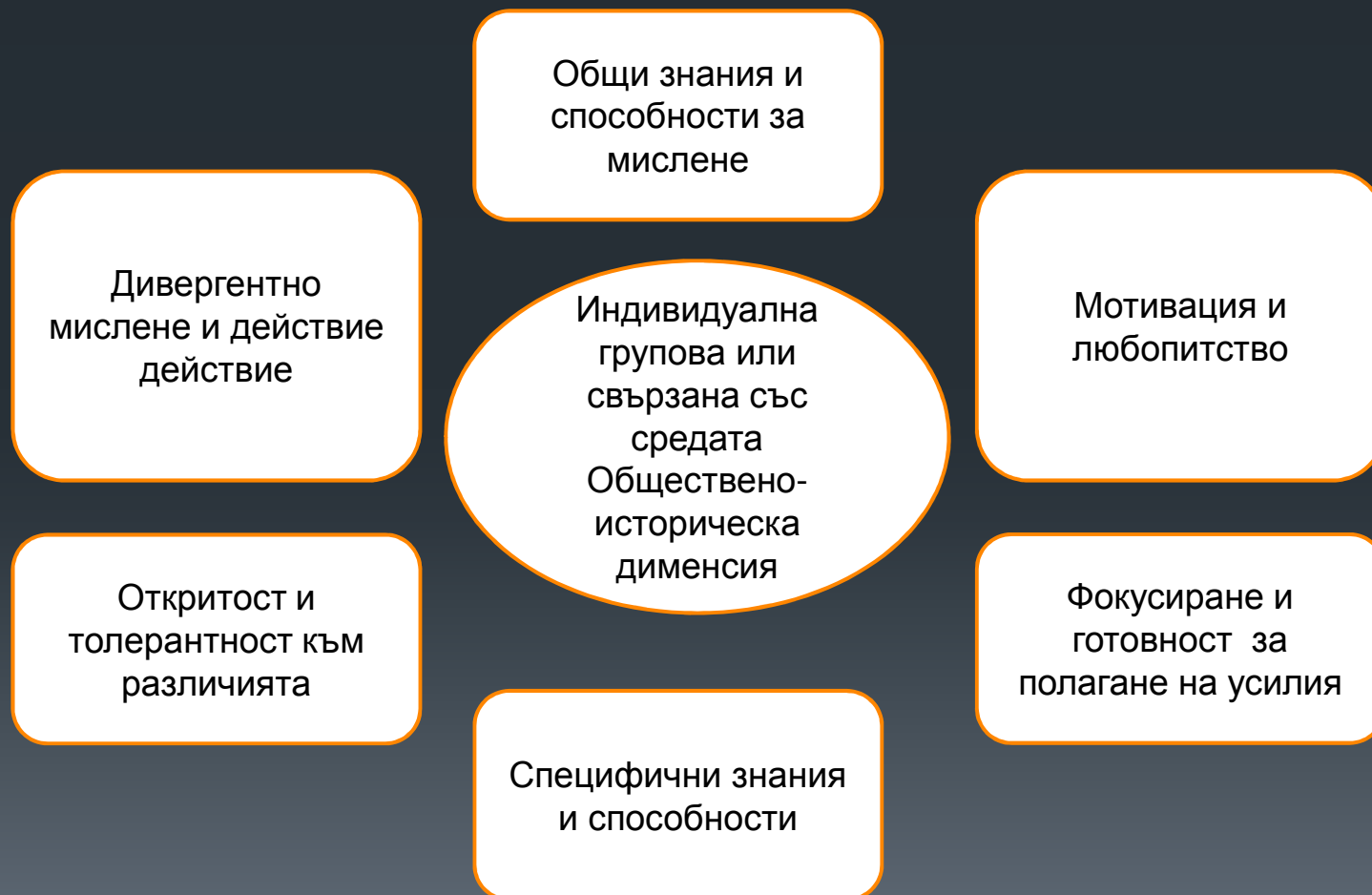
(Csikszentmihaly, 1996, S. 19);

Критерии за креативност

- Плавността на мислене, т.е. броя генерирани идеи за определено време
- Гъвкавостта на мислене, т.е. броя идеи, които могат ясно да бъдат разграничени една от друга
- Броя на категориите, оригиналността на мислене

Малте В. Вилкес

Компонентен модел на креативността на Урбан (K. K. Urban)

Компонет 1: Дивергентно мислене и действие

- Въпросът произволен и желан ли е?
- Стават ли обучаемите чувствителни и влиятелни към заобикалящия ги свят?
- Задават ли се отворени въпроси?
- Предлага ли обучението оставени отворени фази, пътища, цели и продукти?
- Приема ли се използването на „нестандартни“ начини за работа и решения, респективно оценява ли се оригиналността?

Компонент 2: Общи базисни познавателни и мисловни умения

- Анализират и контролират ли се структурите на учебните предмети и свързаните с това въпроси?
- Дават ли се отговори на въпросите, започващи със „защо“? Желани и оспорвани ли са тези въпроси?
- Приемат и насърчават ли се оценката и критиката?
- Поставя ли се фокусът при изучаване на новото върху процеса на учене, а не само върху резултата?

Компонент 3: Специфична познавателна база и специфични способности.

- Предлага ли обучението възможност за развиване на индивидуалните интереси на обучаемите и могат ли тези интереси да бъдат вградени в обучението?
- Стимулират ли се тези специфични интереси?

Компонент 4: Фокусиране и желание за работа

- Избягват ли се повторения, които не са необходими за обучаемите?
- Може ли мотивацията и любопитството да се развива и насърчава чрез независимо и самостоятелно учене?

Компонент 6: Откритост и толерантност към неопределеността

- Свързани ли са обучението и живота?
- Как се подхожда към заблудите и грешките?
- Как се процедира с хумора и стреса?
- Има ли в обучението място за фантазия?
- Резултатите окончателни ли са?

Креативните хора

- Притежават много физическа сила и енергия, но често са спокойни и отпуснати.
- Наивни са и в същото време са обиграни.
- Притежават чувство за отговорност от една страна и независимост от друга.
- Превключват между въображение/фантазия и изградено чувство за реалност.
- Интровертирани и екстравертирани са.
- Носят в себе си противоречиво отношение на смирение и гордост.
- Избягват и търсят по определен начин възложените им от средата фиксирани роли и поведения.
- От една страна са бунтовни и настъпателни, а от друга традиционни и консервативни.
- В креативния процес се движат между страстта и обективността.
- Емоционално нестабилни са. От една страна чувстват тъга и болка, а от друга радост.

(Palmsdorfer, 2007, S. 32)

Роли при креативното мислене

Изследовател

Когато търсите нова информация, Вие се превръщате в изследовател.

Творец

Когато оформяте материала за новите си идеи, Вие се превръщате в творец.

Съдия

Когато проверявате съдържанието на идеята, Вие се превръщате в съдия.

Боец

Когато прилагате на практика Вашата идея, Вие се превръщате в боец.

Елементи на креативния процес

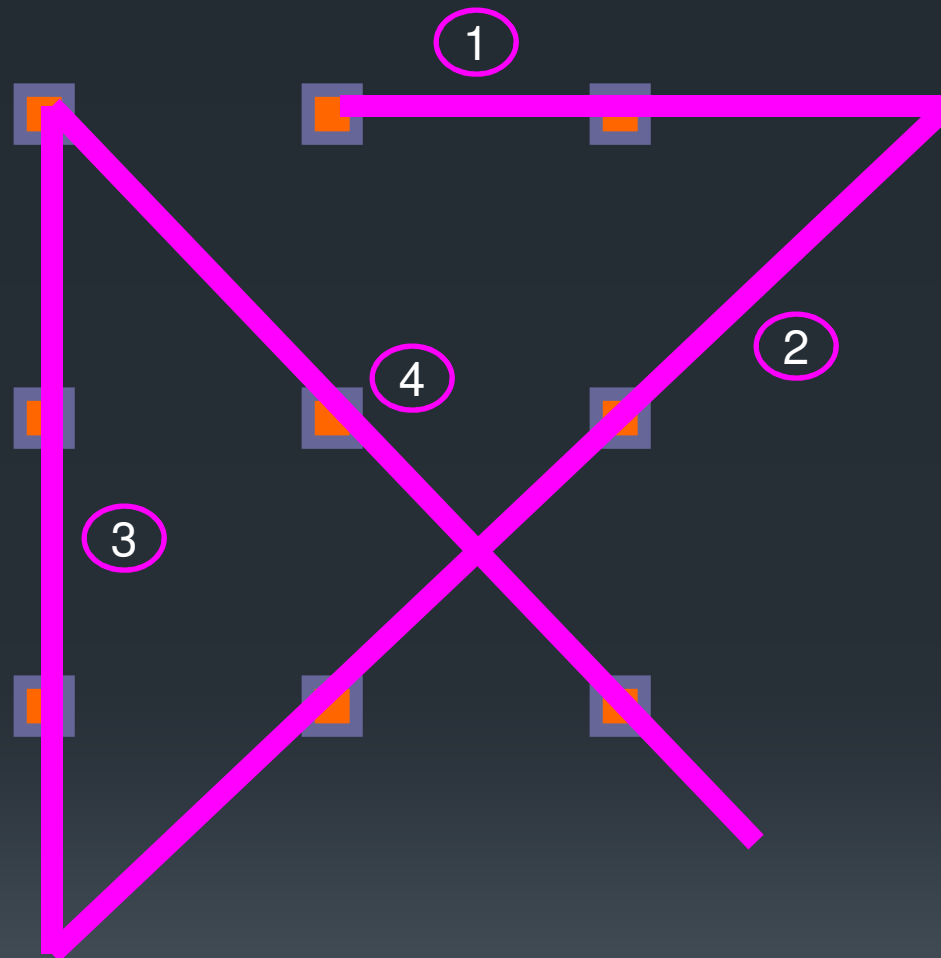

- интензивно занимаване с даден проблем
- видимо отстраняване на ядрото на проблема, поглед от друга гледна точка
- спонтанното появяване на дадена идея
- разглеждането на тази идея
- реализиране на предложение за разрешаване на проблема

Фази на креативния процес

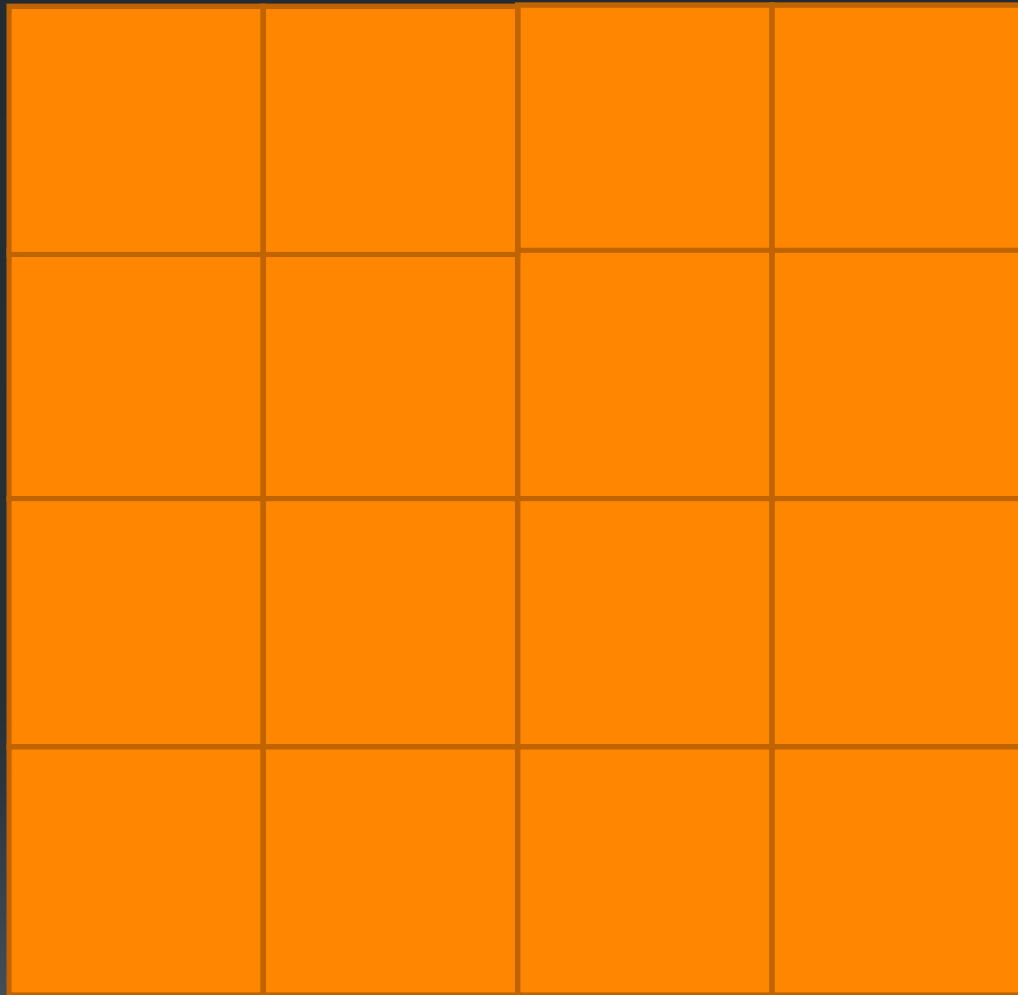
	Проблематизиране
	Проучване
	Инкубация
	Илюминаци
	Разработване

Колко са квадратите?

Латерално мислене

- Преформулиране на проблемите.
- Разменяне на понятия при поставянето на проблема или въвеждане на напълно нови понятия.
- Съмняване в предпоставките. Защо?
- Поставяне под въпрос изобщо на целия проблем.
- Откриване на доминиращата идея.
- Дискутиране на проблемни ситуации. „Какво би станало, ако...?“.
- Оформяне на наличните, познати модели в по-малки, частични модели.
- Формулиране на проблема по противоположен начин.

Креативната философия на възпитанието според Ландау

- *Индивидуализъм вместо конформизъм:*
- *От познато към непознато.*
- *Радост от процеса, а не само постижение.*
- *Въпроси, не само отговори и факти.*
- *Интердисциплинарно, а не само тясно категоризирано мислене.*
- *Ориентираност в бъдещето.*
- *Учене чрез игра.*
- *Социално, а не индивидуално мислене.*

Креативни техники

- Морфологична решетка
- Мозъчна атака
- Мозъчно писане
- Метод 635
- Мисловна карта
- Метод на Де Боно (Шест мисловни шапки)
- Анализ на думите - стимули

Морфологична решетка

	1	2	3	4
Материал	Хартия, картон	Дърво	Елементи	Стиропор
Колелета	0	4	3	Повече от 4
Функции	Да носи тежести	Да превозва пътници	Да копае	да придвижва на ролки
Задвижване	Електромотор	Батерия	Без	Сс въже
Допълнителни комбинации	Да повдига	Да плава	Да се използва като трезор	Да намалява шума
Покритие	Боядисано	Небоядисано	Лакирано	С алуминиево фолио
Големина	модел	Кашон А4	Щайга	Кашон за телевизор

Мозъчна атака

- Представяне на проблема
- Най напред на участниците се описва проблемната ситуация: Какви идеи се търсят?
- След това темата би следвало да се ограничи. Добре е да се изключат теми, които при предишни проучвания са идентифицирани като неработещи.
- В началото накратко се припомнят правилата за мозъчна атака.

Мозъчно писане

- Избирате тема, която е формулирана като проблем.
- Избирате първоначалено понятие, напр. „недоволен клиент“.
- Необходими ви са лист и химикал за да запишете темата в средата на листа.
- Записвате всички мисли по темата за около 5-12 минути.
- Паралелно мислите за мерки, които биха могли да бъдат полезни.
- Обсъждате вашите идеи от мозъчното писане и следвате стъпките към успеха.

Метод 635

Проблем:				
№	Име	Идея 1	Идея 2	Идея 3
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Мисловна карта

Шест мисловни шапки

- Бяла - участникът е фиксиран върху фактите и мисли аналитично. Той е ориентиран в изискванията и целите, и се стреми да ги достигне.
- Червена - чувствителен и емоционален човек, стремящ се към хармония.
- Черна - която символизира грижа за бъдещи проблеми и търси сенчестата страна и негативните аспекти.
- Жълта - оптимистичен и вижда само доброто.
- Зелена - има креативни идеи и притежава неконвенционално мислене.
- Синя - свързана с талант за планиране и организиране

Анализ на думите - стимули

- При този метод се прави опит да се прокарат нови продукти, решения или креативни идеи. Думата стимул трябва да доведе до разпознаване на нови взаимовръзки и взаимозависимости.
- Думите – стимули акцентират върху ключовите послания. Нашият мозък е референтен на преживяни или видяни неща, комбинира ги с нашите мисли и така се появява историята.
- Думите – стимули водят до ограничаване на научените примери за мислене и така сме принудени да виждаме нови пътища и да разпознаваме нови взаимовръзки. Така се появяват нови гледни точки и се развиват непривични идеи.